

ISC SEMESTER 2 EXAMINATION
SPECIMEN QUESTION PAPER
SANSKRIT

Maximum Marks: 40

Time allowed: One and a half hour

Candidates are allowed an additional 10 minutes for only reading the paper.

*They must **Not** start writing during this time.*

---

*Answer **all** questions in Section A, Section B and Section C.*

The intended marks for questions or parts of questions are given in brackets. [ ]

SECTION A – 13 MARKS

Question 1

- (i) Disjoin the following Sandhis: [1]

अधोदत्तयोः द्वयोः शब्दयोः सन्धिविच्छेदं कुरुत ।

- (a) नद्यवनम्
(b) देवो गच्छति

- (ii) Expound the following words giving the names of the compound: [1]

अधोलिखितयोः द्वयोः पदयोः विग्रहं कृत्वा समासस्य नाम अपि लिखत ।

- (a) यथाशक्ति
(b) लम्बोदरः

- (iii) Split the following words: [1]

अधोलिखितयोः द्वयोः पदयोः प्रकृतिप्रत्ययविभागं कुरुत ।

- (a) द्रष्टुम्
(b) पेयम्

(iv) Change the voice of the sentences given below: [3]

अधोलिखितानां त्रयाणां वाक्यानां वाच्यं परिवर्तयत ।

(a) मया प्रतिदिनं कथा श्रूयते ।

(b) वयं गुरुं प्रश्नं पृच्छामः ।

(c) ते अस्मान् पाठयन्ति ।

(v) Change the Lakaar (tense) of the following: [2]

अधोलिखितयोः द्वयोः वाक्ययोः लकार-परिवर्तनं कुरुत ।

(a) रामः अद्य अयोध्यां त्यजति । (लृट्-लकार)

(b) वयं गुरोः विद्यां प्राप्नुमः । (विधिलिङ्)

Question 2 [5]

Translate the given passage into Sanskrit:

अधोलिखितस्य अनुच्छेदस्य संस्कृतभाषया अनुवादं कुरुत :

After acquiring the provinces west of river Indus from Seleucus, Chandragupta's empire stretched across the northern parts of Southern Asia. Thereafter, began his conquests in south, beyond the Vindhya Range and into the Southern parts of India. Except parts of present day Tamil Nadu and Kerala, Chandragupta had managed to establish his empire throughout India.

SECTION B – 12 MARKS

Question 3

[4]

Translate the given passage into English:

अधोलिखितस्य गद्यांशस्य आङ्गलभाषया अनुवादं कुरुत :

एतत् श्रुत्वा – हा देव पुण्डरीक ! जन्मान्तरेपि अविस्मृतमदनुराग ! लोकान्तरगतस्यापि ते अहमेव राक्षसी विनाशायोपजाता । इत्युन्मुक्तार्तनादां महाश्वेतां कपिञ्जलः पुनरवादीत् गन्धर्वराजपुत्रि ! कस्तवात्र दोषः? यथा च शापदोषात् इदमुपनतम् भवत्योः द्वयोरपि दुःखम् ; तथा मया कथितमेव । चन्द्रमसोपि भारती भवतीभ्यां श्रुतैव ॥

Question 4

Translate the given verses into English:

अधोलिखितयोः पद्यांशयोः आङ्गलभाषया अनुवादं कुरुत:

- (i) लोकान्तरसुखं पुण्यं तपोदानसमुद्भवम् । [2]
सन्ततिः शुद्धवंश्या हि परत्रेह च शर्मणे ॥
- (ii) अवजानासि मां यस्मादतस्ते न भविष्यति । [2]
मत्प्रसूतिमनाराध्य प्रजित् त्वां शशाप सा ॥

Question 5

Explain the following with reference to the context:

अधोलिखितयोः उद्धरणयोः सन्दर्भप्रसङ्गाभ्यां सह व्याख्यां कुरुत:

- (i) धन्याः खलु ते येषां न गतोऽसि चक्षुषोर्विषयम् । [2]
- (ii) “अहो मानुषीषु पक्षपातः प्रजापतेः” । [2]

SECTION C – 15 MARKS

Question 6

[5]

महर्षेः वशिष्ठस्य कुशलप्रश्नस्य उत्तररूपेण दिलीपः किम् अवोचत् ?

Question 7

[5]

कामधेनुः दिलीपं किमर्थं शशाप ? सप्रसङ्गं वर्णयत ।

Question 8

[5]

(i) चन्द्रापीडस्य शापवृत्तान्तेन शोकाविष्टं तारापीडं शुकनाशः किमुवाच ?

अथवा (OR)

(ii) चन्द्रापीडः केयूरकं किम् अपृच्छत् ? अथ च केयूरकेण कादम्बर्याः चेष्टितं कथं वर्णितम् ?